

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím: *Az izzadó Budapest*

Forrás:

Az Újság

Bp.
(Hely)

1921. 7. 31
(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

551.52

Hely

Idő

"1921"

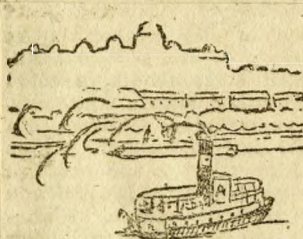
Személy

Helyszám

Az izzadó Budapest.

Hát csak valljuk be szépen, őszintén, hogy ilyen még nem volt. Nincs abban semmi szégyenleni való, hogy ezt is megéltük, megéltük pláne itt Budapesten, a míg a boldogabbak valahol messzi tengerekben és még messzibb hegyekben találtak menedéket az amerikai hóhullám elől, a mely, hiába hitgették bennünket igen bölcs hozzáértők, mégis csak eljutott hozzánk és elhelyezkedett úgy, hogy az ember majd megbődül bele. Mert ez már nem hőség, a mi itt végbemegy, ez már valami egészen más, egy rettenetes szédület, a mely ellen nincs orvosság, talán csak az, ha elgondoljuk, hogy alig néhány hónap előtt még milyen hideg jártá és nem volt mivel

közömbössé lett, hogy negy-
mérő, vagy harmincznyolc-

vagy oda, ha már annyira vagyunk, szegény szenvedő izzadó budapestiek, a kik, tessék majd emlékezni rá, ha ugyan meguszzuk a kánikulát, még visszasírjuk ezt a juliusi meleget.

Nem is jó panaszkodni miatta, csak tünni némán és szenvedni és legfeljebb feljegyezni, hogy az elégedetlenebbek hogyan védekeznek ellene.

A hogy jövőnk végig utczán, utakon, tereken, hát örömmel látjuk, hogy mindenekelett a kalapárak vannak rettenetesen megboszulva. Férflak, nők egyáltalában nem viselnek kalapot, vannak ugyan még ingadozók, a kik a kezükben viszik, de hát a kalapviselőnek ez a módja is feléli magát. Csak meg kellett indítani a lavinát és a kalapot követte a kabát. Eleinte panyókára vetve viselték, most már, a kinek inge megengedi, egyáltalában nem visel kabátot. Egyszerűen ingujjban járkálnak az urak, nemcsak hogy járkálnak, hanem ingujjban ülnek a kávéházak terraszán, ingujjban hajtanak a kocsisok, ingujjban utazik a villamos közönsége és, kérem szépen, tegnap este a korzón tíz ember közül kilencnek nem volt kabátja. A dunaparti hotelek éttermeiben kabát nélkül ülnek a vendégek és a melegség elleni védekezésüket éppenséggel nem gátolja, hogy mellettük, körülöttük elegáns hölgyek vacsoráznak, igaz, szintén olyan lenge és átlátszó toalettekben, a melyeket a nagy melegre való tekintettel készséggel kell elnézni és megbocsátani. Szinte kábitó ez a decoiletage, a melynek a dunaparti korzó a színhelye; ez külön látványosság, mint a hajdani udvari bálók, a hol szintén nagyon meleg volt. A korzó tulsufolt, estére mindenki odamenekül, ember ember hátán és egy csekélyke szellő után epekedik. De hát hiába. Így aztán minden remény abban a kis dunai kirándulásban van, a melyre apró propellerek és nagyobbajta hajók viszik el azokat az elszántakat, a kiknek van bátorságuk ácsorogni a jegypénztár előtt

füteni.

Az se fontos, melyik szaka, órája a napnak, este, éjjel, reggel sincs sokkal hűvösebb, mint pont délben, aminthogy ezekben a napokban már renkét fokot mutat-e a hő-
at? Mi az négy fok, ide

és összepréselten hajózáni a Dunán. Mert ezeket a kirándulási hajókat úgy méltóztassék elképzelni, mint a villamosokat, éppen csak hogy lógni nem lehet rajtuk. Úgy kell a kapitány parancsára bevonni a hajóhidat, mert annyian rohannának rája, hogy a járművet magát víz alá szorítanak. Aztán megindul a súlyosan megrakott hajó és olyanokat fúj és prüszköl kinjában, a kéménye egy ontja a vastag fekete füstöt, hogy egyszeriben az összes orrok és szájak korommal lesznek tele. De ezt inkább, csak felfelé a vizen. Akkor aztán a hajókák megkerülik a Margitszigetet és innentől kezdve már kevesebb nehézséggel és gőzzel himbálóznak lefelé a Dunán vidám ének kíséret mellett, melyet majdnem az a kétségbeesés vált ki az utasokból, hogy bizony a Duna habjain se hűvösebb.

A korszón pedig csak annyian vannak hajóinduláskor, mint érkezéskor. A kávéházak már rég bezártak, a hotelek halljai is csendesek és az emberek még mindig nem mernek hazamenni. Nemesak a korszórol, másfelől sem: nem mernek hazamenni. Persze nem azokról a kevesekről van szó, a kiknek kellemes, kényelmes lakásuk van ebben a lesújtó nyárban is, hanem a többségről, a mely a mai lakásviszonyok mellett, de hiszen méltóztatik érteni...

Szórol-szóra igaz, hogy Budapest összes terei, és itt nem sétaterokról van szó, hanem olyanokról, mint például a Mária Terézia-, a Szabadság-, a Boráros-tér, éjjelre megtelnek a környékbéli házak lakóival, a kik az éjszakát, itt töltik, a szabad ég alatt, egy takarón, egy szőnyegen, egy kendőn elterülve, mert nem bírják a levegőjét és melegét a szobának, a melyben rettenetes

összezsufaltságban nyolczan-tizen volnának kénytelenek meghuzódni. Itt, ezeken a helyeken, szegények, legalább levegőhöz jutnak, a mely ha tikkasztóan meleg is, de még sines beszorítva négy kopár fal közé a pinczébe. Egyébként még szabad tér se kell hozzá, hogy az emberek éjjelre meneküljenek a lakásból. Az utcákon is, éppen a legforgalmasabbakat kivéve, mostanában Budapest lakosságának egy jelentékeny hányada éjjeli szállását veri fel. Megható ezt nézni, a gyerekeket főként, a kik elszédülten a nagy melegtől és úgy, a hogy az Isten megteremtette őket, a kapuk előtti járdán hevernek.

az aszfalton, mely csak úgy önti magából a hőséget, a melyet a nap diktált beleje.

Igen, azt még a háború nélkülözései csinálták, hogy a minimumra fokozódtak le az igények. A legprimitívebb szükségletekről is lemondani kényszerül a sajnálatraméltó budapesti ember, mint például a víz, ezeken a gyilkos hőségu éjszakákon. Ha csak pillanatszerűleg is, de enyhít a forróságon az, ha az ember a fejét odahajtja a vízvezeték alá, vagy benedvesít egy kendőt és azt tartja a hátán, a mellén, a fején, a míg nedves. Ezt az előzékenységet se kapjuk, mert hiszen a vízvezetéki csapot csak úgy el kell csukni ezeken a hóhullámos éjjeleken is, mint télvíz idején. Nincs rendjén, éppen elég jut a szenvedésből, nem kellene megakadályozni azt, hogy egy pohár friss vízzel felüldithessük magunkat.

Csak úgy közbevetőleg jegyzem ezt meg, bárha ez is hozzátartozik az izzadó Budapesthez, a melynek egy nagy darabját, ott látjuk a kávéházi terraszokon, de itt is lázas préseltségben. A mi szék és asztal a kávéház kétségkívül hűvösebb belsejében van, azt mind kireklamálják az utcára, mindenki az utcán, a „szabadban” akar tanyázni és odabenn egyedül a cigány muzsikál. És éppen mivel mindenki kint ül, hát a kávéházi terraszok, a melyek javarészt a járdákra állított székek és asztalok, olyan emberszagot árasztanak, a melyet már csak az nem érez, a ki estétől éjfélig itt nyaral és szinte a pohárral együtt nyeli le a verejtékező pinczerek által szüntelenül felszolgált langyhideg vizet.

Azokat is láttuk, a kik a legdemokratikusabb nyaralótelepre menekültek, a Végállomásokra. Nézzük például, hogy fest a hűvösvölgyi villamos végállomása. Ez a hely mindjárt az erdőszélen aféle nyári napközi otthonná alakult ki olyan felnőttek részére, a kiknek a strandfürdő is — Ostende. Annyiban is barátságos hely, hogy itt nincs víz. De árnyék viszont van. És levegő is több, — bár vékonyabb — mint például a Práter-utcában. És ez is valami annak, a kiknek nem sok jutott a valamiből. Már a kora délelőtti órákban csapatosan heverésznek a fák alatt az avaron az emberek.

Szemmel láthatólag nem virilisták. De a megjelenésük egészen az utolsó nyári divat szerint való. Alig van rajtuk valami. Az egész utazási felszerelésük befér egy újságpaprosba, vagy egy zsebkendőbe. A ruhájuk — alsó, a mely ebben a pokoli sűtésben felsőnek is viselhető. Egy öreg embert, a ki térdnadrágban ül egy fa alatt és látható elmerültséggel szemléli a lábujjait, megszólítok:

— Itt nyaral, bácsi!

— Nem nyaralok — mondja. — Azt az urak teszik. Én csak hűtözök. Ha már munkám nincs, legalább spórolok.

— Spórol? Mit?

Elmosolyodik és hamiskásan felel:

— Hát a — villonyost. Korán reggel, még a hűvösből, gyalog jövök ki és az esti hűvösből megint gyalog megyek haza. Így nyerek mindennap hat koronát.

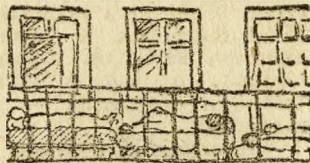
— És hol lakik?

— Csak itt közel, — a Práter-utcában.

És megint mosolyog.

Az izzadó Budapestről még órákon át lehetne beszélni, de az nem gusztusos dolog. Öröög tudja, valami külsős averzióm van férfi decolletageok iránt, a menyis azok nem az uszodában, hanem egyéb nyilvános helyeken domborodnak ki. A nő se valami finom jelenség, csurog róla az izzadság, hanem hiába, mindenki úgy kezdi a meleg ellen, a hogy tud.

Itt vannak például azok a házak, a melyeknek nyitott a folyosójuk. Keskeny „gangok“, a melyekre az udvari lakások nyilnak. Hát, kérem szépen, ezeknek az udvari lakásoknak a közönsége a mostani éjszakákon letelepedik a folyosóra. A kényesebbek kitolják a kopott divánt is és azon helyezkednek el, a kanapé nagysága szerint kettesével, hármásával. A testüket bepólyázzák vizes törülközőbe, lepedőbe és úgy alszanak ott a gangon és tekintet nélkül arra, hogyan fognak keresztüvergődni rajtuk azok, a kiknek utjuk a lakásukig ezen a folyosón vezet keresztül. Valóságos akadályversenyeket kell rendezni az izzadó, horkoló testeken keresztül, még jó, ha az ember rá nem hág egy kövér szakácsnőre, a ki ott terül el a lépcsőházban és a vizes abroszba burkoltan az igazak álmát aluszsza.

Szerencse, hogy ezek az éjszakák egészen rövidek, alig néhány órát tartanak és világos van megint. Mert, és ez a furcsa, a nappali hőség minden izzó gyötrelme mellett még könnyebben elviselhető, mint az éjszakai, a melytől mindenki fél, bárha a tegnapiánál is elviselhetetlenebb hőségre virrad.